

а також прокурора, які вирішують пред'являти чи не пред'являти позов (заяву).

Література:

1. Немеш П. Ф. Розмежування законного представництва та інших видів представництва у цивільному процесі, що не пов'язані з видачею довіреності / П. Ф. Немеш // Адвокат. — 2011. - № 7. — С.23-25.
2. Ухвала Кременчуцького районного суду Полтавської області від 14 серпня 2013 р. Справа № 536/881/13-ц [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32951944>
3. Ухвала Новоград-Волинського міськрайонного суду Житомирської області від 26 травня 2014 р. Справа № 285/1956/14-ц []. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39001628>
4. Моніторинг «Судовий захист якнайкращих інтересів дитини та її права на виховання у сім'ї». — Х. : Харківська обласна фундація «Громадська Альтернатива», 2006. - 140 с.
5. Бондаренко М. С. Деякі питання залучення органів та осіб, яким надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, у цивільний процес / М. С. Бондаренко, Є. О. Амбросімов // Наше право. — 2013. - № 1. — С. 145-150.
6. Питання Уповноваженого Президента України з прав дитини : Указ Президента України від 11.08.2011 № 811/2011 // Офіційний вісник України. — 2011. - № 63. — ст. 2494
7. Александрова Ю. В. Процесуальні особливості розгляду цивільних справ щодо позбавлення батьківських прав : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Ю. В. Александрова ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса, 2012. - 210 с.

Алексеева Н.С.

*аспірантка кафедри цивільного процесу
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПІДСТАВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Забезпечення позову має важливе значення для захисту прав та інтересів учасників цивільного процесу, оскільки надає змогу гарантувати можливість виконання судового рішення, або зробити виконання судового рішення менш складним, а також забезпечення позову має на меті захистити майнові права та інтереси особи, що потребує такого захисту.

Однак, особа, що звертається до суду із заявою про забезпечення позову може зловживати наданим їй правом та переслідувати мету завдати збитків іншій особі. Для уникнення таких зловживань, порушень прав та свобод осіб, завданні збитків, що можуть

виникнути, заходи забезпечення позову повинні мати обґрунтований та чітко врегульований характер, а також застосовуватись на визначених законом підставах.

Згідно ч.3 ст. 151 ЦПК України, забезпечення позову допускається на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття заходів забезпечення позову може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення суду.

З даної норми ЦПК України можна прийти висновку, що підставами для забезпечення позову є: неможливість виконання рішення суду та утруднення виконання рішення суду.

Однак, такий перелік підстав не є вичерпним, оскільки згідно ППВС України «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову» №9 від 22.12.2006 року єдиною підставою для забезпечення позову є відповідне клопотання у формі мотивованої заяви будь-якої з осіб, котрі беруть участь у справі.

Розглядаючи заяву про забезпечення позову, суд (суддя) має з урахуванням доказів, наданих позивачем на підтвердження своїх вимог, пересвідчитися, зокрема, в тому, що між сторонами дійсно виник спір та існує реальна загроза невиконання чи утруднення виконання можливого рішення суду про задоволення позову; з'ясувати обсяг позовних вимог, дані про особу відповідача, а також відповідність виду забезпечення позову, який просить застосувати особа, котра звернулася з такою заявою, позовним вимогам.

Особам, які беруть участь у справі, має бути гарантована реальна можливість захистити свої права при вирішенні заяви про забезпечення позову, оскільки існує ризик спричинення їм збитків у разі, якщо сам позов або пов'язані з матеріально-правовими обмеженнями заходи з його забезпечення виявляться необґрунтованими.

Ухвала про забезпечення позову постановляється в порядку, визначеному ст. 209 ЦПК України, і повинна включати мотивувальну частину, де поряд із зазначенням мотивів, із яких суд (суддя) дійшов висновку про обґрунтованість припущення про те, що невжиття заходів забезпечення може в майбутньому утруднити чи зробити неможливим виконання судового рішення, наводиться посилання на закон, яким суд керувався при постановленні ухвали.

Наведене вище дозволяє зробити висновок про те, що умовою забезпечення позову є доказаність визначених законодавцем підстав. Цю думку не поділяють автори, які стверджують, що судового доказування при забезпеченні позову не проводиться — суддя вірить або не вірить заявленим аргументам заявника [2 с.33].

Обов'язковим є надання заявником доказів наявності оспорюваного права, порушеного права чи його порушення. Тобто, по суті, суд при розгляді заяви про вжиття заходів до забезпечення позову, робить попередню оцінку аргументів позивача і оцінює міру вірогідності задоволення позову [5].

Підстави забезпечення позову необхідно доводити документально. Суддя має з урахуванням доказів, наданих позивачем на підтвердження своїх вимог, пересвідчитися в тому, що існує реальна загроза невиконання чи утруднення виконання можливого рішення суду про задоволення позову [2 с.34].

Вищезазначені підстави можна умовно віднести до матеріальних підстав.

Що стосується процесуальних підстав, то до таких, вважаю, можна віднести: вимоги до форми заяви про забезпечення позову та суб'єкта звернення із зазначеною заявою.

У заяві про забезпечення позову повинно бути зазначені: причини, у зв'язку з якими потрібно забезпечити позов; вид забезпечення позову, який належить застосовувати, з обґрунтуванням його необхідності [9 с. 80].

Заява про забезпечення позову мають бути вказані відомості, необхідні для виконання ухвали про забезпечення позову. Так, у заяві про накладення арешту на кошти слід зазначити номери рахунків і найменування установ банків, де розміщено кошти, в заяві про накладення арешту на майно слід зазначити місцезнаходження цього майна, його ознаки, тощо [Зс.531].

Відповідно до ч.1 ст. 151 ЦПК України, суд за заявою осіб, які беруть участь у справі, може вжити, передбачені ЦПК України, заходи забезпечення позову.

Отже, належними суб'єктами які можуть звернутись до суду з заявою про забезпечення позову є сторони, треті особи, представники сторін та третіх осіб, органи та особи, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, оскільки, згідно ст. 26 ЦПК України, вони є особами, які беруть участь у справі.

Відповідно до ЦПК України, суд не має права самостійно ініціювати застосування заходів забезпечення позову, що відповідає принципу змагальності.

На думку вченого Л. Грося, суд має право прийняти заходи для забезпечення позову, але тільки за наявності доказів та обставин, які свідчать про неможливість або утруднення в майбутньому виконати рішення суду [1 с.34].

Однак, можливість суду самостійно ініціювати забезпечення позовних вимог могла б стати на допомозі сторонам у справі які не є кваліфікованими спеціалістами в сфері юриспруденції та допускають значних помилок звертаючись до суду з заявою про забезпечення позову, внаслідок чого отримують відмову у задоволенні клопотання про накладення арешту, що в подальшому може призвести до не виконання чи утрудненого виконання рішення суду.

Також, законодавством не передбачено випадків, коли суд вживає заходів забезпечення позову з превентивною метою, а саме з метою захисту майнових інтересів засновника.

Підсумовуючи вищенаведене, можна прийти до висновку, що у цивільному законодавстві України відсутній вичерпний та обґрунтований перелік підстав для вжиття заходів забезпечення цивільного позову, відсутня єдина точка зору, які саме обставини можуть бути підставою для забезпечення позову та якими доказами ці обставини мають підтверджуватись.

Література:

1. Грось Л.А. О проблемах исполнительного производства и связанных с ним// Арбитражный и гражданский процесс.-2001.-№6.-С.34
2. Іванюта Н.В. Забезпечення позову в господарському судочинстві: монографія/ Н.В. Іванюта.- Донецьк: Юго-Восток, 2013.-158с.
3. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України [із змінами та доповненнями станом на 01.08.2007р.] : науково практичний коментар/ В.Е. Беяневич. — 3-є вид. — К. : Юстініан, 2009. — 871 с.
4. Комаров В.В., Бигун В.А., Баранкова В.В. Проблемы науки гражданского процессуального права.-Х., 2002.-440с.
5. Мазавина А. Как обеспечить иск в арбитражном процессе инструкция по применению [Электронный ресурс] / А. Мазавина // Юридический справочник руководителя. — 2007. — №4.-Режим доступа: <http://www.delo-press.ru/articles.php?n=6204>
6. Мінченко Р.М., Єрмолаєва В.О.Цивільний процес України: навчальний посібник для підготовки до іспиту/Видання друге, доповнене і перероблене/Погрібний С.О., Гонгало Р.Ф., Волкова Н.В. та ін.-Х.: Одісей, 2011.-200с.
7. Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 року № 9 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/791017>
8. Цивільний процесуальний кодекс України. — Х.: ТОВ «Одісей», 2010. — 168с.
9. Цивільне процесуальне право України: Навчальний посібник для підготовки іспитів. — К.: «Центр учбової літератури» 2013. — 208с.